

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 392/2022-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a zo sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených advokátkou JUDr. Evou Szikorovou, Hollého 1854/9, Šaľa, proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 23 Co 210/2018 z 19. augusta 2019 a proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4 Cdo 23/2020 z 30. júla 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 1. decembra 2021 domáhajú vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 23 Co 210/2018 z 19. augusta 2019 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 4 Cdo 23/2020 z 30. júla 2021 (ďalej len „rozsudok najvyššieho súdu“). Sťažovatelia žiadajú, aby boli označené rozsudky všeobecných súdov zrušené a vec vrátená krajskému súdu na ďalšie konanie a aby všeobecné súdy boli zaviazané im nahradiť trovy právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplývajú tieto skutkové okolnosti:

3. Sťažovatelia ako žalobcovia sa žalobou podanou Okresnému súdu Galanta (ďalej len „okresný súd“) 20. januára 2017 domáhali, aby obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná v 1. rade“), a obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná v 2. rade“), boli

spoločne a nerozdielne zaviazané uhradiť sťažovateľom finančnú sumu 1 512,44 eur s príslušenstvom. Sťažovatelia svoj nárok po skutkovej stránke odôvodňovali tým, že 16. decembra 2015 uzavreli so žalovanou v 1. rade (v rozhodujúcom čase podnikajúcou pod obchodným menom [REDAKOVANÉ], neskôr [REDAKOVANÉ]), zastúpenou žalovanou v 2. rade ako obchodnou zástupkyňou, zmluvu o zájazde, ktorou si objednali a pri uzavretí zmluvy v celosti aj zaplatili zájazd do Egypta v termíne od 16. júla 2016 do 30. júla 2016.

4. Žalovaná v 1. rade od 1. januára 2016 stratila oprávnenie na prevádzkovanie cestovnej kancelárie, keďže neuzavrela poistenie proti úpadku na rok 2016, v dôsledku čoho nemohla v zmysle platnej právnej úpravy zájazd zorganizovať. O tejto skutočnosti nemali sťažovatelia žiadnu vedomosť až do polovice mája 2016. Dňa 17. mája 2016 dostali sťažovatelia prípis od žalovanej v 2. rade, podľa ktorého žalovaná v 2. rade odstúpila od zmluvy o obchodnom zastúpení so žalovanou v 1. rade, pretože žalovaná v 1. rade stratila oprávnenie na poskytovanie služieb cestovnej kancelárie v dôsledku neuzatvorenia zmluvy o poistení proti úpadku. Zároveň obsahom prípisu bolo aj oznámenie o tom, že kúpna cena zájazdu, ktorú sťažovatelia uhradili, bola v plnom rozsahu poukázaná žalovanej v 1. rade s tým, aby sa sťažovatelia obrátili so svojimi finančnými nárokmi priamo na žalovanú v 1. rade.

5. Až z následnej komunikácie medzi sťažovateľmi a žalovanou v 1. rade, resp. žalovanou v 2. rade vyplynulo, že ešte pred odoslaním prípisu žalovanej v 2. rade sťažovateľom, žalovaná v 2. rade vo vzťahu k žalovanej v 1. rade uskutočnila 26. apríla 2016 jednostranný zápočet, na základe ktorého si žalovaná v 2. rade započítala na úhradu svojej pohľadávky voči žalovanej v 1. rade v celkovej sume 58 458,38 eur z titulu nevyplatených cien predaných zájazdov po odpočítaní príslušnej provízie, medzi ktorými bola aj suma za zájazd uhradený sťažovateľmi. Pritom podľa prílohy č. 3 zmluvy o obchodnej spolupráci predloženej žalovanou v 2. rade v rámci dokazovania počas súdneho konania jednoznačne vyplývala splatnosť prijatej platby jeden deň pred odletom klienta. Rovnako aj splatnosť provízie bola dohodnutá v tom istom časovom okamihu. Žalovaná v 2. rade teda uskutočnila jednostranný zápočet v čase, keď mala vedomosť o tom, že žalovaná v 1. rade nemôže zájazd zorganizovať pre zákonnú prekážku v dôsledku zániku jej možnosti plniť z dôvodu nedostatku poistenia. Skutočnosť vykonania zápočtu uviedla žalovaná v 2. rade sťažovateľom až v prípise z 23. mája 2016, pričom listinný dôkaz o zápočte im sprístupnila až 7. júla 2016, teda 9 dní pred plánovaným odletom na dovolenku.

6. Následne sťažovatelia 2. septembra 2016 postupom podľa § 741h ods. 2 Občianskeho zákonníka odstúpili od zmluvy o zájazde uzatvorenej so žalovanou v 1. rade.

7. Rozsudkom okresného súdu č. k. 15 Csp 17/2017 z 19. apríla 2018 boli žalovaná v 1. rade spolu so žalovanou v 2. rade spoločne a nerozdielne zaviazané uhradiť sťažovateľom sumu 1 512,44 eur s príslušenstvom spolu s náhradou trov konania. Podľa názoru okresného súdu sťažovatelia plnili na platobnom mieste dohodnutom medzi žalovanou v 1. rade a žalovanou v 2. rade, pričom obchodnoprávne vzťahy medzi nimi nemôžu oslabiť právo sťažovateľov na vydanie bezdôvodného obohatenia, keď k zhoršeniu právneho postavenia sťažovateľov došlo v dôsledku neplnenia vzájomných zmluvných povinností medzi žalovanou v 1. rade a žalovanou v 2. rade. Dôvodom, pre ktorý okresný súd zaviazal žalovanú v 2. rade, bola skutočnosť, že nekonala s odbornou starostlivosťou, v prospech a s prihliadnutím na záujmy sťažovateľov ako spotrebiteľov, pričom žalovaná v 2. rade neodviedla žalovanej v 1. rade platbu práve z dôvodu, že táto od 1. januára 2016

nemala uzavreté poistenie proti úpadku a stratila oprávnenie poskytovať služby cestovnej kancelárie.

8. Podľa okresného súdu musela žalovaná v 2. rade vedieť, že aj vymoženie jej vlastných pohľadávok voči žalovanej v 1. rade sa tým výrazne sťažuje, a práve preto vykonala zápočet ňou prijatých platieb za zájazdy organizované žalovanou v 1. rade. Takýmto postupom porušila právo sťažovateľov ako spotrebiteľov na ochranu ich ekonomických záujmov, a to v prospech vlastného záujmu. Zápočtom prijatých platieb, o ktorých vedela, že by mali byť vrátené sťažovateľom ako spotrebiteľom, konala jednoznačne v rozpore s dobrými mravmi a na úkor spotrebiteľov. Okresný súd preto považoval jednostranný zápočet z 26. apríla 2016 za neplatný. Žalovaná v 2. rade porušila aj právo sťažovateľov na informácie, keďže im zamlčala dôležitý údaj o strate oprávnenia žalovanej v 1. rade poskytovať služby cestovnej kancelárie. Túto informáciu poskytla až po vykonaní jednostranného zápočtu.

9. Na základe odvolania žalovanej v 2. rade rozsudkom krajského súdu bol rozsudok okresného súdu zmenený tak, že povinnosť uhradiť sťažovateľom finančnú sumu 1 512,44 eur s príslušenstvom bola uložená iba žalovanej v 1. rade. Proti žalovanej v 2. rade bola žaloba zamietnutá. Podľa názoru krajského súdu bolo potrebné vychádzať z nálezu ústavného súdu č. k. I. ÚS 75/2016 zo 7. júla 2016. Krajský súd dospel k záveru, že k plneniu (uskutočneniu zájazdu) došlo v dôsledku opomenutia žalovanej v 1. rade uzatvoriť zmluvu o poistení proti úpadku na rok 2016, teda bez zavinenia žalovanej v 2. rade. Podľa názoru krajského súdu žalovanej v 2. rade by vznikol zodpovednostný vzťah vo vzťahu k sťažovateľom len vtedy, ak by nebola oprávneným zástupcom žalovanej v 1. rade alebo by sťažovateľov vedome zavádzala a uviedla nepravdivé údaje v úmysle získať od nich prospech. Zmluva však bola uzavretá v čase, keď žalovaná v 1. rade mala oprávnenie na poskytovanie služieb cestovnej kancelárie. Prijatie dohodnutej ceny zájazdu preto nezakladá právny vzťah medzi žalovanou v 2. rade a sťažovateľmi. S poukazom na nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 75/2016 platí, že povinnosti zo zmluvy o zájazde vznikajú priamo cestovnej kancelárii, pričom žalovaná v 1. rade, ale ani sťažovatelia sa nedomáhali neplatnosti zmluvy o zájazde, a preto z porušenia zmluvy sťažovateľom nevzniklo právo na zaplatenie dohodnutej ceny zájazdu od žalovanej v 2. rade.

10. Proti rozsudku krajského súdu podali sťažovatelia dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnili s poukazom na § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

11. Najvyšší súd o dovolaní sťažovateľov rozhodol tak, že ho napadnutým rozsudkom zamietol. Podľa názoru najvyššieho súdu sa krajský súd vysporiadal so všetkými podstatnými a rozhodujúcimi skutočnosťami. Zhodne s krajským súdom uviedol, že zmluvný vzťah vznikol medzi sťažovateľmi a žalovanou v 1. rade ako cestovnou kanceláriou a k porušeniu zmluvných povinností došlo zo strany žalovanej v 1. rade nedojednaním poistenia pre prípad úpadku. Medzi sťažovateľmi a žalovanou v 2. rade nevznikol žiaden právny vzťah, keďže žalovaná v 2. rade konala iba ako zástupkyňa žalovanej v 1. rade. Z porušenia zmluvy tak nevzniklo sťažovateľom právo na plnenie voči žalovanej v 2. rade.

12. Keďže odvolací súd nemusí dať odpoveď na všetky námietky, ale iba na tie, ktoré majú podstatný význam pre rozhodnutie, a túto povinnosť si riadne splnil, nedošlo k porušeniu práva

sťažovateľov na spravodlivý súdny proces, čo znamená, že nie je daný dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP.

13. V súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP poukázal najvyšší súd na prvú právnu otázku sformulovanú v dovolaní sťažovateľov, ktorá znela takto: „... či vznikla žalovanému v 2. rade solidárna povinnosť na zaplatenie žalovanej pohľadávky spoločne so žalovaným v 1. rade, ak nebol zmluvnou stranou zmluvy o zájazde, platbu od žalobcov prijal ako zástupca v mene a na účet zastúpeného – žalovaného v 1. rade a po prijatí platby zastúpený stratil oprávnenie na podnikanie ako cestovná kancelária (t.j. oprávnenie zorganizovať zájazdy) a či bol žalovaný v 2. rade povinný túto platbu vrátiť žalobcom už v okamihu, keď sa dozvedel o zániku platnosti poistenia žalovaného v 1. rade proti úpadku, keď zánik oprávnenia na vykonávanie činnosti cestovnej kancelárie žalovaným v 1. rade nezavinil. S tým súvisí aj otázka, či bol povinný informovať žalobcov o takejto skutočnosti zániku oprávnenia žalovaného v 1. rade bez zbytočného odkladu.“ K označenej právnej otázke najvyšší súd zaujal stanovisko, podľa ktorého túto právnu otázku možno pokladať za vyriešenú nálezom ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 75/2016, v dôsledku čoho nie je splnená podmienka prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, keď táto bola predmetom posudzovania ústavným súdom v citovanom náleze.

14. Pokiaľ ide o druhú právnu otázku sformulovanú v dovolaní sťažovateľov v znení, „... či je jednostranný zápočet pohľadávok žalovaného v 2. rade voči žalovanému v 1. rade za stavu, keď žalovaný v 2. rade mal vedomosť o zániku oprávnenia na podnikanie cestovnej kancelárie žalovaným v 1. rade a za stavu, keď pohľadávka, ktorá bola predmetom započítania, nebola podľa zmluvy medzi ním a žalovaným v 1. rade ešte splatná (provízia + platba za zájazd), platným právnym úkonom, či mohol takýto zápočet vykonať a platbu zinkasovanú od žalobcov si v celom rozsahu titulom zápočtu pohľadávok ponechať.“, a tretiu právnu otázku sťažovateľov v znení, „... či môže vzniknúť zodpovednostný vzťah medzi žalovaným v 2. rade (ako zástupcom) a žalobcami (ako spotrebiteľmi/objednávatelmi zájazdu), ak žalovaný v 2. rade predával zájazdy CK za stavu, keď vedel o existencii jeho nezaplatených pohľadávok voči nemu vo veľkom rozsahu (z titulu nezaplatených provízií za predchádzajúce obdobia), teda či takéto konanie možno posúdiť ako konanie s odbornou starostlivosťou a tiež ak žalovaný v 2. rade najprv uskutočnil jednostranný zápočet, na základe ktorého titulu si ponechal platbu od žalobcov v celom rozsahu a až následne informoval žalobcov o zániku oprávnenia žalovaného v 2. rade na vykonávanie činnosti CK, teda či konal v súlade s dobrými mravmi.“, najvyšší súd uviedol, že tieto otázky majú iba akademickú povahu, keďže prvá právna otázka bola zodpovedaná nálezom ústavného súdu, a preto zodpovedanie týchto ďalších právnych otázok by nemohlo viesť k zrušeniu alebo zmene rozsudku krajského súdu.

II.

Argumentácia sťažovateľov

15. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia namietajú závery vyplývajúce z rozsudku krajského súdu, ako aj rozsudku najvyššieho súdu. Keďže námietky smerujúce proti rozsudku krajského súdu sa vecne prekrývajú s tými, ktoré sťažovatelia uplatnili už v dovolacom konaní, ústavný súd sa vzhľadom na závery vyslovené v časti III.1 tohto uznesenia bude zaoberať len námietkami smerujúcimi proti rozsudku najvyššieho súdu.

16. Sťažovatelia zastávajú názor, že k porušeniu nimi označených práv rozsudkom najvyššieho súdu došlo najmä tým, že najvyšší súd sa nevyjadril k podstatným okolnostiam spôsobilým založiť solidárnu zodpovednosť žalovaných za vrátenie platby za neuskutočnený zájazd sťažovateľom. Sťažovatelia ďalej namietajú, že najvyšší súd sa zaoberal skutkovým stavom iba po časový okamih zániku poistenia proti úpadku. Nezaoberal sa už otázkou, aký to malo dopad na právne vzťahy za danej situácie (či vykonaním zápočtu nekonala žalovaná v 2. rade v rozpore s dobrými mravmi).

17. Taktiež nesúhlasia s názorom najvyššieho súdu, podľa ktorého vyriešenie druhej a tretej právnej otázky nastolených v dovolaní bolo iba akademickou problematikou, keďže závery vyplývajúce z nálezú ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 75/2016 nepokrývajú celý rozsah sporných otázok, ktoré boli nastolené vo veci sťažovateľov. Podľa ich názoru označený nález ústavného súdu dáva odpoveď iba na čiastkové otázky, ako napríklad vznik zmluvy a oprávnenie konať v mene zastúpeného. Okrem toho nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 75/2016 rieši primárne vzťah medzi objednávateľom zájazdu a organizátorom zájazdu a v takom vzťahu je jednoznačne zodpovednosť za plnenie (náhradu škody, resp. vydanie bezdôvodného obohatenia) daná zo zákona. Dôležité je tiež, že na nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 75/2016 poukazuje krajský súd, ako aj najvyšší súd ako na jediné rozhodnutie aplikovateľné na danú vec. Za takejto situácie nie je pre posúdenie daného sporu dostačujúce toto jediné rozhodnutie, ktoré nemožno považovať za úplnú a komplexnú odpoveď. Navyše z pohľadu jediného (čiastočne aplikovateľného) rozhodnutia (hoci najvyššej súdnej authority) ťažko možno hovoriť o existencii ustálenej rozhodovacej praxe

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

18. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdené porušenie základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 47 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.1. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 47 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu:

19. Ústavný súd stabilne vo svojej judikatúre týkajúcej sa otázky právomoci ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy uvádza, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

20. Sťažovatelia mali k dispozícii na ochranu označených práv proti rozsudku krajského súdu mimoriadny opravný prostriedok, ktorý aj využili. Príslušným súdom na poskytnutie ochrany proti namietanému porušeniu práv sťažovateľov bol v dovolacom konaní najvyšší súd. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc na prerokovanie ústavnej sťažnosti v časti smerujúcej proti rozsudku krajského súdu, a preto ústavnú sťažnosť z tohto dôvodu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 47 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu:

21. Podstata sťažnostnej argumentácie sa prelína v dvoch samostatných, avšak vzájomne myšlienkovy prepojených líniah. Sťažovatelia predovšetkým argumentujú tým, že najvyšší súd sa nevyjadril k ich argumentácii, v rámci ktorej poukazovali na solidárnu zodpovednosť žalovanej v 1. rade a žalovanej v 2. rade za vrátenie platby za neuskutočnený zájazd, a tiež polemizujú s názorom najvyššieho súdu, ktorým reagoval na nimi vymedzené právne otázky doteraz nevyriešené rozhodovacou činnosťou dovolacieho súdu [§ 421 písm. b) CSP], keď prvú nimi položenú otázku orientovanú na hmotnoprávnu situáciu o založení solidárnej zodpovednosti žalovanej v 1. rade a žalovanej v 2. rade posúdil v kontexte právnych záverov vyplývajúcich z nálezu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 75/2016 (zástupca nezodpovedá za dlhy zastúpeného) a ostatné nimi položené otázky (II a III) vyhodnotil ako také, ktorých zodpovedanie by nemohlo viesť k zrušeniu alebo zmene rozsudku krajského súdu, keďže ich riešenie nepredstavovalo jediný a rozhodujúci dôvod ich procesného neúspechu v odvolacom konaní.

22. Z kontextu argumentácie sťažovateľov možno abstrahovať kľúčový hmotnoprávny problém, s ktorým sa sťažovatelia obrátili v dovolacom konaní na najvyšší súd a prostredníctvom ich ústavnej sťažnosti aj na ústavný súd. Reflektujúc túto argumentáciu sťažovateľov, možno konštatovať, že nimi nastolená problematika je orientovaná na situáciu o založení solidárnej zodpovednosti cestovnej kancelárie (žalovaná v 1. rade) a cestovnej agentúry (žalovaná v 2. rade) ako zástupkyne cestovnej kancelárie za vrátenie platby za neuskutočnený zájazd. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti tvrdia, že kým u žalovanej v 1. rade ide o nárok, ktorý vznikol z titulu bezdôvodného obohatenia [§ 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka (plnenie z právneho dôvodu, ktorý odpadol)], tak u žalovanej v 2. rade ide o mimozmluvnú zodpovednosť a tento nárok od nej požadujú z titulu náhrady škody spôsobenej úmyselným konaním proti dobrým mravom (§ 424 Občianskeho zákonníka), keďže v okolnostiach danej veci žalovaná v 2. rade podľa ich tvrdenia uprednostnila vlastné ekonomické záujmy pred záujmami sťažovateľov ako objednávateľov zájazdu, v dôsledku čoho im spôsobila škodu.

23. Vo všeobecnej rovine možno konštatovať, že nároky uplatnené proti obom žalovaným ako solidárnym dlžníkom z rozdielnych hmotnoprávnych základov (bezdôvodné obohatenie a náhrada škody) hmotnoprávne nezjednocujú postavenie žalovaných, ale, naopak, ho rozdeľujú, čo síce z pohľadu súčasnej normatívnej úpravy samo osebe ešte nevylučuje možnosť vzniku solidárneho záväzku, keďže pri úvahách o jeho povahe sa vychádza z teórie plurality, podľa ktorej v prípade solidárneho záväzku nejde o jeden právny pomer, ale o toľko právnych pomerov, koľko je dlžníkov, pretože vznik a zánik spoločného solidárneho záväzku nemusí nastať v ten istý okamih u všetkých solidárne zaviazaných dlžníkov, rovnako odlišným spôsobom môže nastať premlčanie alebo omeškanie toho-ktorého solidárneho záväzku, prípadne môže byť iný právny dôvod vzniku záväzku alebo jeho obsah. Jediným prvkom, ktorý dlhy solidárne zaviazaných dlžníkov zjednocuje, je identita predmetu plnenia.

24. Zároveň je potrebné ale uviesť, že nie všetky záväzky s deliteľným plnením sú zároveň aj záväzkami solidárnymi. Súčasná občianskoprávna úprava opustila koncepciu pravidelného typu spoločného záväzku, keď v § 511 Občianskeho zákonníka kogentným spôsobom ustanovila predpoklady vzniku pasívne solidárneho záväzku (právny predpis, rozhodnutie súdu, dohoda

účastníkov alebo povaha predmetu plnenia). Ak za súčasnej normatívnej koncepcie vzniku solidárneho záväzku sa sťažovatelia domáhajú solidárnej zodpovednosti žalovanej v 1. rade a žalovanej v 2. rade za vrátenie platby za neuskutočený zájazd bez toho, aby zároveň konkretizovali, ktorý právom uznaný dôvod vzniku solidárneho záväzku zakladá solidárnu zodpovednosť žalovaných, možno konštatovať, že dostačujúcim spôsobom nepreukázali príčinnú spojitosť medzi namietaným postupom najvyššieho súdu a nimi označenými právami podľa ústavy a dohovoru.

25. V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že ak sťažovatelia namietajú absenciu určitého procesného postupu najvyššieho súdu (nedostatok alebo nesprávnosť odôvodnenia), je v prvom rade ich procesnou povinnosťou navrhnúť a konkretizovať dôvody, ktoré sú relevantné z pohľadu právnej úpravy, ktorej účinkov/aplikácie sa v konkrétnom prípade domáhajú, a na ktoré nedostali v priebehu konania primeranú alebo správnu odpoveď. Keďže tak neučinili, potom ich požiadavke špecifického procesného prístupu zo strany najvyššieho súdu chýba zmysluplný základ, čo zároveň vylučuje aj akékoľvek prípadné úvahy o namietanom porušení nimi označených práv, pretože korelátom práva neúspešnej strany konania na primeranú reakciu zo strany orgánu verejnej moci je aj jej procesná povinnosť uvádzať dostatočne konkretizované návrhy, pretože primeranosť postupu orgánu verejnej moci je možné posudzovať iba vo vzťahu k určitému špecifickému návrhu strany konania.

26. Z obdobných dôvodov považuje ústavný súd za neopodstatnenú aj tú námietku sťažovateľov, v rámci ktorej vyslovili nesúhlas s tým, že „*vyriešenie otázky č. II a III., položenej v dovolaní, by bolo iba akademickou debatou...*“, a sú toho názoru, že nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 75/2016 „*nepokrýva celý spor... ale dáva odpovede iba na čiastkové otázky...*“. Sťažovatelia aj v tomto prípade len všeobecným spôsobom vyjadrujú svoj nesúhlas s odôvodnením rozhodnutia najvyššieho súdu bez toho, aby otvorili relevantnú polemiku s jeho právnym názorom, podľa ktorého zodpovedanie označených otázok by nemohlo viesť k zrušeniu alebo zmene rozsudku krajského súdu, keďže ich riešenie nepredstavovalo jediný a rozhodujúci dôvod procesného neúspechu sťažovateľov v odvolacom konaní.

27. Sťažovatelia svojou argumentáciou uvedenou v ústavnej sťažnosti nijakým zmysluplným spôsobom nevysvetľujú, ako by sa samostatné (od prvej otázky nezávislé) riešenie ich ostatných otázok (platnosť jednostranného zápočtu a existencia zodpovednostného vzťahu medzi nimi a žalovanou v 2. rade za situácie nevykazujúcej znaky nepoctivého konania žalovanej v 2. rade) premietlo do zmeny ich právneho postavenia v prípade pozitívnej odpovede najvyššieho súdu na nimi položené otázky.

28. Nad rámec už uvedeného je potrebné poznamenať, že otázka posudzovania (ne)platnosti právneho úkonu, ktorým došlo k započítaniu vzájomných pohľadávok medzi žalovanou v 1. rade a žalovanou v 2. rade, nijako neovplyvňuje možnú existenciu prípadného nároku sťažovateľov na náhradu škody proti žalovanej v 2. rade. Pokiaľ ide o posudzovanie otázky vzniku zodpovednostného vzťahu medzi žalovanou v 2. rade a sťažovateľmi v situácii, keď žalovaná v 2. rade vedela o existencii nezaplatených pohľadávok žalovanej v 1. rade, je potrebné uviesť, že táto otázka je formulovaná v kontexte krajským súdom ustáleného skutkového stavu veci vychádzajúceho z absencie porušenia povinnosti žalovanej v 2. rade a prvkov nepoctivého konania proti sťažovateľom, čo posúva označenú otázku do sféry teoretických úvah bez možnosti

jej praktického využitia vo veci sťažovateľov [v tomto smere nie je rozhodujúci ani časový rámec, po ktorý bol skutkový stav ustálený, keďže najvyšší súd tento skutkový dej nebol oprávnený vecne prehodnocovať alebo časovo rozširovať (§ 442 CSP)].

29. Sumarizujúc už uvedené, možno konštatovať, že záver najvyššieho súdu o tom, že zmluvný vzťah a zmluvná zodpovednosť vznikli medzi sťažovateľmi a žalovanou v 1. rade ako cestovnou kanceláriou, pričom medzi sťažovateľmi a žalovanou v 2. rade ako cestovnou agentúrou konajúcou v zastúpení cestovnej kancelárie nevznikol žiaden právny pomer, keďže žalovaná v 2. rade konala iba ako zástupkyňa žalovanej v 1. rade, nie je ústavne neudržateľný a z pohľadu sťažnostnej argumentácie nič nesignalizuje, že by otázka zodpovednosti cestovnej kancelárie a cestovnej agentúry voči objednávateľovi zájazdu nemala byť plne vyriešená nálezom ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 75/2016.

30. Z už uvedeného vyplýva, že napadnutý rozsudok najvyššieho súdu podľa názoru ústavného súdu nevykazuje znaky svojvôle a je dostatočne odôvodnený. Ústavný súd nie je oprávnený a ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať (m. m. I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04) a v tejto situácii nemá dôvod zasiahnuť do právneho názoru najvyššieho súdu.

31. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

32. Vzhľadom na už uvedené ústavný súd neidentifikoval v záveroch formulovaných najvyšším súdom arbitrárnosť ani nedostatok odôvodnenia, ktoré by mohli signalizovať porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto musel postupom podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť sťažovateľov v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. septembra 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu